№. 155. 1838

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD,

Vrijdag 29 Junij.

Frankrijk.

PARIJS, den 26sten Junij.

De kamer der pairs heeft nog in de zitting van gisteren de geheele wet op de voorgestelde rentevermindering verworpen. Bij de stemming over het eerste en de volgende artikelen, bij staan en zitten, verklaarden zich slechts tien of twaalf leden voor het ontwerp; velen namen er zelfs geen deel aan; bij de geheime stemming over het geheel, vond de voordragt nog 34 verdedigers, maar 124 tegenstanders. Deze uitslag heeft niemand verwonderd, daar dezelve te voren was voorzien. De loop intusschen dien de discussie in deze kamer gehad heeft, heeft het punt van de onwettigheid des maatregels, door de commissie voorgedragen, voor een groot deel verzwakt. Men scheen te gevoelen, dat de kamer zich daarover niet beslissend mogt uitlaten, ten einde zich niet voor eene volgende zitting omtrent het beginsel te verbinden. De voorstanders van de conversie troosten zich overigens daarmede, dat de 124 pairs, die voor de verwerping van de conversie stemden, de conversie zelve daarom niet vijandig waren; zij hadden slechts de uitvoering niet aan een ministerie willen overlaten, hetwelk zich-zelf er buiten staat toe verklaarde en de operatie derhalve door zwakheid en onervarenheid in de waagschaal had kunnen stellen.

De kamer der pairs zal zich thans eerst bezig houden met een ontwerp over het tarief der spoorwegen, over een ander betreffende de binnenlandsche vaart, enz., zijnde de voordragt betrekkelijk onderscheidene monumenten en het crediet voor de julijfeesten voorerst uitgesteld, doordien de minister van binnenlandsche zaken *Montalivet* zich weder ongesteld bevindt en de discussie dus niet bijwonen kan. Heden was de kamer niet voltallig genoeg om te beraadslagen; zoodat zij zich slechts met het aanhooren van rapporten kon bezig houden.

— De regterlijke instructie tegen den luitenant *Laity* gerigt, heeft reeds dadelijk tot het doen van een groot getal huisonderzoekingen aanleiding gegeven. Onder degenen wier woningen door de politie zijn doorzocht, noemt men den generaal *Pleindoux-d'Arc*, den boekverkooper *Landois*, den genees-heer *Lombard* (een bij verstek veroordeelde van het proces van Straatsburg), zekere Mad. *Gordon*, en de boekhandelaars *Lamotte*, bij wie 150 exemplaren van het vlugschrift van *Laity* zijn in beslag genomen. De luitenant *Laity* zelf, na weer twee dagen uit de Conciergerie naar de gevangenis van het Luxemburg te zijn overgebragt geworden, is gisteren morgen voor de commissie van onderzoek, door den heer *Pasquier* gepresideerd, verschenen en heeft voor dezelve een gehoor ondergaan; reeds vroeger was hij uit de gevangenis naar zijne woning vervoerd, waar alle zijne goederen, boeken en papieren verzegeld werden; een aldaar gevonden handschrift, waarschijnlijk dat van de brochure, was wel niet geweest van de hand des prinsen *Louis*, zoo als men schijnt vermoed te hebben, maar door denzelven verbeterd en met aanteekeningen verrijkt; voorts wordt de gevangene ten strengste buiten allen toegang gehouden. De heer *Chateaubriand*, is, naar men vernoemt op het Luxemburg ontboden en aldaar ondervraagd naar den door hem geschreven brief, in de brochure voorkomende; hij had geantwoord, niet alleen de schrijver te zijn, maar ook de vergunning tot de openbaarmaking van den brief te hebben gegeven; ook de heer *F. Desportes* heeft, uit hoofde van zijne betrekkingen met de familie *Bonaparte*, een mandaat van comparitie gebragt. Men zegt, dat de advokaat *Michel*, van Bourges, zich met de verdediging van *Laity* zal belasten en door den heer *Mioed*, als raadsman, zal bijgestaan worden. Het rapport over de in beslag genomen brochure zekert men dat donderdag in de zitting van het hof der pairs door den heer *Lapiagne-Barris*, die daarmede belast is, zal worden uitgebragt; de pairs schijnen voornemens om de instructie der zaak te bespoedigen, ten einde de uitspraak nog vóór den afloop der zitting zou kunnen volgen. De debatten verwacht men in de eerste dagen van Julij.

— De heer *Guizot* heeft Parijs verlaten en gedurende eenige maanden op het buitengoed van den heer *de Broglie* door te brengen.

— Uit Toulon schrijft men, dat het britsch eskader, hetwelk in de laatste dagen van Mei op de reede van Napels is gekomen, spoedig de haven van Toulon zou aandoen. Het bericht daarvan was door de stoomboot *Rhadamante* overgebragt, welk vaartuig, uit den 3den Junij Malta bij het gezegd eskader te hebben gevoegd, depeschen voor den Admiraal aan boord hebbende, den 16den Napels verlaten had en langs Livorno en Genua, den 21sten, te Toulon is aangekomen. Men verkoor zich in gissingen omtrent de beweegredenen voor de verzending van zulk eene aanzienlijke magt in de gezegde fransche haven.

— De tijdingen uit Zwitserland worden dagelijks van meer gewigt. Men herinnert zich, dat door het bestuur van het thans zoo onrustige kanton Schwijz onlangs besloten werd, om eene algemeene bijeenkomst, zoogenoemde kantonnale landsgemeente, te Rotenthurm te houden, zonder het besluit van het uitvoerend bewind daaromtrent af te wachten. Dit laatste, vreezende dat daaruit nieuwe onlusten konden voortkomen zond de beide reeds te voren zijnde afgevaardigde commissarissen uit om de bijeenkomst te beletten. Eene proclamatie werd door deze openbaar gemaakt en in de straten van Schwijz aangeplakt, maar op last van het kantonnale bestuur afgescheurd; weldra vernamen zij ook, dat er eene algemeene wapening plaats had, waartegen door hen te vergeefs geprotesteerd werd. De bedoelde bijeenkomst had werkelijk den 17den plaats; er werden een landamman, een tresorier en stadhouder gekozen en bij eene circulaire daarvan aan de andere kantons kennis gegeven. Het algemeen uitvoerend bewind deed nu van zijnen kant bekend maken, dat het den beiden kommissarissen in last gegeven had, om de partijen die Schwijz verdeelen, te gelasten de wapenen neder te leggen, bij gebreke waarvan de kantons Zurich en St. Gall zouden uitgenoodigd worden, om troepen in Schwijz te zenden, ten einde er de orde en rust te handhaven. Zoo ver zijn de zaken thans gekomen. In Schwijz heeft eene algemeene wapening plaats. Men ziet derhalve de volgende gebeurtenissen met belangstelling te gemoet. [Zie ons n^or. van gisteren, onder *Duitschland*.]

— De verwerping van de wet betrekkelijk de rentevermindering door de kamer der pairs scheen ter beurze eene rijzing op de 5 pCt. renten te zullen moeten ten gevolge hebben, maar het tegendeel heeft plaats gehad, omdat die uitslag lang voorzien was en reeds vroeger geescompteerd werd; na 110,85 te hebben gedaan, daalde dit papier heden tot 110,70 en 50; de 5 pCt. was ook iets lager; zij deed van 80,25 tot 80,15. Onder de spoorweg-aandeelen van de kleinere wegen wordt eene opmerkenswaardige daling opgemerkt; die van den weg naar St. Germain, welke gisteren 960 deden, kwamen heden op 935; de regter oever van Versailles van 810 op 800, en de linker oever, van 630 op 620, enz. Deze daling schrijft men toe aan het naderend oogenblik dat de wegen van Havre en Orleans door de kamer der pairs zullen worden gestemd. De notering der fondsen was heden (26 *Junij*) 5 pCt. 110,50; 5 pCt. 80,10; Nap. r. 98,70; Sp. Ardoin 22⅞; Rom. L. 101½.

Duitschland.

FRANKFORT, den 23sten Junij.

Volgens een schrijven uit Parijs aan de *Allgemeine Zeitung* van Augsburg, aan het fransch kabinet, met opzigt tot de hollandsch-belgische aangelegenheid even opregt als het Londensche en de overige kabinetten der groote mogendheden, de ten uitvoerlegging van het traktaat der 24 artikelen wenschen; maar zou hetzelve ernstig aandringen dat men de moeijelijke positie van vorst *Leopold* tegenover het belgische volk in overweging nemen en eerstgenoemde niet geheel en al *compromitteren* zoude. De conferentien welke te Londen weldra over deze aangelegenheid zouden gehouden worden, zouden moeten uitwijzen of eene dergelijke overweging in de schaal mogt gelegd worden.

Dezelfde briefschrijver meent, dat de tusschen *Mehemed*-ali en de Porte gerezen moeijelijkheden geen grond tot beduchtheid voor botsingen in het oosten geven mogten. De doorslepen onderkoning zou wel weten dat het thans het oogenblik nog niet was, om zijn bevelings-ontwerp — zijne onafhankelijk verklaring van de Porte — te volvoeren; en gehoor geven aan de raadgevingen die hem door den franschen handelsagent in Egypte tot het behoud der goede verstandhouding gegeven werden. — Desniettemin ontvangt men te Triest steeds onrustbarender geruchten. Men begon daar meer geloof aan dezelven te slaan sedert uit Ancona het berigt ontvangen was dat de ter reede van Napels gelegen hebbende engelsche vloot onverwachts naar Malta onder zeil gegaan was, van waar men gist dat alle maatregelen zouden uitgaan, die in geval eener offensieve beweging des onderkonings, door Engeland en Frankrijk tegen hem genomen zouden worden.

— Berigten uit Konstantinopel tot den 6den dezer houden, dat Z. H. de Sultan zijn aanverwant te Beyler-bey, aan den Aziatischen meerboezem, had betrokken. — *Ferik-Hussein*-pacha, die als de eerste na den seraskier, het praesidium in den krijgsraad bekleedde, is in die betrekking door den brigade-generaal *Tejar*-pacha vervangen geworden. — Het geboortefeest van den Profeet had den vorigen dag op de gewone wijze plaats gehad. — De policie toonde eene groote krachtsontwikkeling ter gelegenheid van eene menigte diefstallen die in de voorsteden Pera en Galata plaats vonden, en grootendeels door Joniers en Maltezers bedreven worden.

Nederlanden.

BREDA, den 28sten Junij.

Z. K. H. de Erfprins *van Oranje* is den 19den te Weenen aangekomen en in het hôtel *der Römische Kaiser* afgestapt. Men meende dat Hoogstdezelve zich acht dagen aldaar ophouden en alsdan regtstreeks, of over Italie, herwaarts terug zou keeren.

— Naar men uit 's Gravenhage berigt, verwachtte men dat 's Konings geboortefeest dit jaar, met bijzonderen luister in die residentie gevierd zou worden, daar de ingezetenen zich op dien heugelijken dag in de onmiddellijke nabijheid van Z. M. zouden mogen verheugen.

— Door Z. M. is een eervol ontslag verleend aan den heer *van Loon*, als ingenieur van den waterstaat, en in zijne plaats benoemd de heer *Schovel*, oudste aspirant van gemeld collegie.

Voorts is door Hoogstdezelve, op daartoe gedaan verzoek, ingetrokken de benoeming van den surnumerair bij 's Rijks belastingen mr. *A. F.* baron *Sloet van Zwedenburg*, als ontvanger te Zoelen.

Aan den kapitein *N. Geyer*, behoord hebbende tot de 2de afd. inf., is het non-activiteits-traclement toegelegd.

— Blijkens het bekend gemaakte plan van de door Z. M. gearresteerde 175ste koninklijke nederlandsche loterij, zal dezelve bestaan uit 25,500 loten, 12,750 prijzen en 54 premien. De collecte derzelve zal geopend worden op Maandag den 23sten Julij en de sluiting op Zaturdag den 4den Augustus aanstaande. De trekking der 1ste klasse zal plaats hebben op den 20, 21 en 22 Augustus; die der 2de klasse op den 3, 4 en 5den September; die der 3de klasse op den 17, 18 en 19den dier maand; die der 4de klasse op den 1sten, 2den en 3den October; en die der 5de of laatste klasse op 15, 16, 17, 18, 22, 23, 24, 25, 29, 30 en 31 October, 1, 5, 6, 7 en 8 November; terwijl de laatste honderd nommers op Vrijdag den 9den November 1838 zullen getrokken worden.

— Dezer dagen is aan de plaatselijke besturen te kennen gegeven, dat het eene bekende daadzaak is, dat de wijze, op welke de verzorging der krankzinnigen in Nederland plaats heeft, ondanks de hier en daar in de laatste tijden daargestelde of voorgenomene min of meer belangrijke verbeteringen, in het algemeen nog zeer gebrekkig is, en dat eene geheele hervorming als eene hoogst wenschelijke zaak is te beschouwen, waardig de belangstelling en behartiging eener regering welke, in geen ander opzigt, met betrekking tot al wat onder instellingen van menschlievendheid kan gerangschikt worden, voor eenig ander landsbeheer beloeft onder te doen. Deze gewigtige aangelegenheid, waarop de aandacht van Z. M. sedert een geruimen tijd onafgebroken is gevestigd geweest, is thans, op last van Hoogstdezelve, op nieuw tot een punt van opzettelijk onderzoek en overweging gesteld, waarvan de uitslag is geweest, dat de Koning, op de meest stellige wijze, het verlangen heeft te kennen gegeven, dat er werkdadig worde overgegaan tot de zoo onvermijdelijke verbetering van het lot der krankzinnigen in Nederland; terwijl het gewestelijk bestuur tevens is bekend gemaakt met Zr. M. menschlievende bedoelingen, onder aanwijzing der middelen, welke, naar Hoogstderzelver inzien, zouden kunnen en behooren te worden aangewend, om een heilzaam doel te verzekeren. Ten einde aan de uitgedrukte begeerte des Konings te kunnen voldoen, en de vereischt wordende voorstellen en beschikkingen te kunnen voorbereiden, zal het, in verband tot de vorenstaande beschouwing, in de allereerste plaats noodig wezen, zich juiste opgaven te verschaffen van het aantal der krankzinnigen en van de wijze, op welke zij, of in of buiten gestichten, verpleegd worden, gelijk, mede van het aantal krankzinnigen-huizen, derzelver oorsprong, toestand, enz., en daar er een tijdvak van ruim dertien jaren verloopen is, sedert daaromtrent inlichtingen gevraagd zijn, zou het bedenkelijk kunnen wezen, om daarop thans af te gaan, vermits de intusschen plaats gehad hebbende veranderingen van genoegzaam belang zouden kunnen geweest zijn, om op de thans te nemen besluiten invloed uit te oefenen. Op grond van een en ander, zijn de gemeente-besturen uitgenoodigd, om, even als vroeger is geschied, te willen overgaan tot het invullen van twee tabellen, betreffende de krankzinnigen en de krankzinnigen-huizen, en om daarbij met alle mogelijke zorg en naauwkeurigheid te werk te gaan, alzoo de uitkomsten daarvan dadelijk tot een voornamen grondslag der beraadslagingen van het gewestelijk bestuur zullen moeten strekken. Deze tabellen worden bij het gewestelijke bestuur reeds uiterlijk den 12den Julij te gemoet gezien, welke termijn door de gemeente-besturen volstrekt niet zal mogen overschreden worden.

— Naar men vernoemt is, uit onderscheidene bescheiden, betreffende de thans onder het rundvee in sommige provincien van het rijk heerschende longziekte, gebleken dat, van den kant van eenige besturen, te weinig de hand gehouden wordt aan de naleving van de op dit stuk bestaande verordeningen, en bepaaldelijk van art. 459, 460 en 461 van het nog in werking zijnde Wetboek van Strafvordering. Dienvolgens heeft de Koning het verlangen doen te kennen geven, dat aan de betrokkene autoriteiten en collegien de bestaande verordeningen tot weering der heerschende veeziekte, herinnerd worden, en dat vooral de plaatselijke besturen worden aangeschreven om zich het middel der afsluiting ten nutte te maken, waardoor welligt de ziekte reeds sedert lang in hare uitbreiding zou zijn beperkt geworden. Volgens de bij het algemeen bestuur ingekomen berigten, wordt inzonderheid hieraan nergens de strenge hand gehouden, zoodat de wet, die de krachtigste middelen aan de hand geeft, kan beschouwd worden niet te bestaan; dewijl men het veelal bij redekavelingen en het vragen van inlichtingen liet berusten, daar toch de afzondering, indien zij gestrengelijk wordt ingevoerd, voor een groot gedeelte met den maatregel van het doodslaan, ofschoon dan ook onder een langer verwijl, kan worden gelijk gesteld. Uit krachte van Zr. M. bevelen, heeft derhalve het gewestelijke bestuur de voorschriften in de jaren 1836 en 1837 hieromtrent gegeven, aan de daarbij betrokken autoriteiten, commissien en ambtenaren herinnerd, en de stipte naleving van dezelve, voor zoo veel hen aangaat, hun op nieuw aanbevolen, met ernstige aanschrijving in het bijzonder aan de stedelijke en plaatselijke besturen, om te zorgen, dat, in voorkomende gevallen, het zieke van het gezonde vee afgezonderd worde en blijve, in voege zoo als zulks in 1837 reeds geregd is; zullende, om de naleving van dien maatregel te beter te verzekeren, de policie-beambten door de besturen, ten aanzien van het toezigt op de afzondering der zieke beesten, onder eene onmiddellijke verantwoordelijkheid kunnen gebragt, en bij de minste oogluiking of afwijking deswege bestraft worden. Het stellen van eenige voorbeelden, door de overtreders te doen vervolgen en straffen overeenkomstig de boven aangehaalde artikelen van het Wetboek van Strafvordering, of (in de gevallen, waarin deze niet kunnen worden ingeroepen) ingevolge de bepalingen der wet van 6 Maart 1818 (*Staatsblad* n°. 12), zou, naar het 't gewestelijk bestuur voorkomt, indien zulks tevens algemeen werd bekend gemaakt, het beste middel wezen, om, bij het bevorderen der zaak, het kwaad te beteugelen en bovendien het verkeerde denkbeeld weg te nemen het welk sommigen schijnen opgevat te hebben, alsof van wege het bestuur in dezen met te veel toegevendheid zou worden te werk gegaan. De gemeente-besturen zullen alzoo niet moeten nalaten, om elke overtreding op de hierboven aangeduide wijze behoorlijk te doen constateren en de gewestelijke overheid met den uitslag van het regterlijk gewijsde bekend te maken.

— Uit een berigt door den *Avondbode* medegedeeld, blijkt dat, — daar het aan den raad van administratie der Hollandsche ijzeren spoorweg-maatschappij niet is mogen gelukken, om langs den minnelijken weg de overdragt te erlangen van de voor den Haarlemschen spoorweg benoodigde gronden — dezelve daartoe aldus aanleiding der wet van 8 Maart 1836, door de regtbank te Amsterdam, op requisitoir van den heer officier van justitie, een besluit van den heer gouverneur van Noord-Holland is executoir verklaard, houdende, "dat de werken van den aan te leggen spoorweg zullen worden aangelegd over de gronden en eigendommen daarbij opgenoemd, en de heer gouverneur dien ten gevolge geautoriseerd is, om zich namens den staat in het bezit dezer gronden te stellen, mits daarbij de bij de wet bepaalde verpligtingen in het oog houdende en tegen eene behoorlijke schadevergoeding. Onderscheidene eigenaren waren tegen dit vonnis in verzet gekomen. Eengisteren was ter rolle van de regtbank opgelezen de oppositie van den heer *Beukman* tegen den heer officier van justitie, waarin zijne belangen zullen voorgedragen worden door den advokaat mr. *A. Brugmans*. Naar men verzekerde, was eene dergelijke opposite ook betekend aan den heer gouverneur en was Z. H. Ed. Gestr. mede voor de regtbank gedaagd om daarop voort te procederen. Het bleek dat de opposite zich grondde op het niet meer bestaan der fransch-keizerlijke wet van 8 Maart 1810; terwijl men voor den opposant wijders aanvoerde, dat in allen gevalle de daarbij bepaalde formaliteiten niet waren in acht genomen — Het werd niet voor onmogelijk gehouden, dat de spoorweg-maatschappij pogingen zou doen, om de openbare behandeling eener zaak te voorkomen, die van groot gewigt wordt beschouwd, als betreffende een der voornaamste regten van de ingezetenen, namelijk het eigendoms-regt en de onteigening ten algemeenen nutte.

— Uit Stockholm meldt men van den 13den dezer, dat Z. K. H. de grootvorst-troonopvolger van Rusland met den Kroonprins van Zweden eene zitting der zweedsche akademie van wetenschappen bijgewoond, alle merkwaardigheden der hoofdstad in oogenschouw genomen en een togtje naar de vorstelijke kasteelen Drottningholm en Rosersberg gedaan heeft.

— Z. M. de koning van Zweden heeft den grootvorst met zijne Serafijnen-orde begiftigd, den graaf *Orloff* en den prins *Mentschikoff* tot grootkruisen van de Zwaard-orde benoemd en nog aan onderscheidene andere personaadjen die den russischen monarch naar Stockholm vergezeld hebben, ridderorden geschonken.

De brusselsche bladen kondigen thans bepaald aan, dat het vertrek van vorst *Leopold* met zijne gemalin en beide zonen naar het kasteel Ardennes in Luxemburg, aanstaanden woensdag zal plaats hebben, en dat zij zich van daar naar Parijs zullen begeven.

— Te Antwerpen waren gisteren (27 Junij) genoteerd: Belg. 102; O. Met. 106¾; Sp. Ardoin 21¼; Difered 6; Nap. r. 93⅝; Rom. L. 101¾; Certif. te Antw. 101; Braz. 80. — Wissel op Amst. ¼ pCt. v. kont. en pap.; op Rott. ½ pCt. v. pap.

Volgens de londensche tijdingen tot den 25sten, was aldaar met de stoomboot *Royal Tar*, die den 19den Lissabon verlaten had, het berigt aangebragt, dat Dingsdag te voren, onder de Portugesche garde dier hoofdstad ernstige ongeregeldheden hadden plaats gehad, ontstaan uit den naijver derzelve jegens eenige linieregimenten, welke het voorregt hadden genoten van bij eene met veel plegtigheid plaats gehad hebbende processie, de heg te vormen tusschen welke de geestelijken-stoet heentrekken moest. Intusschen schijnt die naijver zich het meest op de ministers te hebben willen wreken, daar men in de berigten leest, dat deze groot gevaar hadden geloopen. Ten gevolge van deze ongeregeldheden, zijn eenige bataillons der burgerwacht ontbonden.

— Den 25sten waren te Londen genoteerd: 5 pCt. geo. 95⅝; Sp. 21⅞, 22⅛; Port. 5 pCt. 35¼, ¾; 3 pCt. 23¼ Ned. W. [illegible] pCt. 55⅝; 5 pCt. 100¼ [illegible]

Bij de 14de trekking der [illegible] Kon. Ned. Loterij is aan N°. 1596 de prijs van ƒ 50,000, aan N°. 23924 en 5949 prijzen van ƒ 1000 en aan N°. 16322 en 5693 premien van ƒ 1000 te beurt gevallen.

H. SCHIEDER, van *TYROL*,

Mr. Operateur van Likdoorns, Exteroogen, enz.,

beveelt aan het geëerd Publiek zijne zelf vervaardigde PLEISTERS, welke in den tijd van *drie dagen* den Wortel en Tak der EXTEROOGEN geheel weg nemen, hetwelk alom met roem bekend is. — De prijs per Doosje met een Berigt is ƒ 1,00. Depôt te *Breda*, bij VAN GULICK en HERMANS, Boekhandelaars.

Te BREDA, bij BROESE EN COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.